

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/240/2019
Identifikačné číslo spisu:	1613207042
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1613207042.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu B. E. M., bytom v G., V. G. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Ľubicou Sopkovou, so sídlom v Malackách, Pribinova 3, proti žalovanému G. G., R. XXXX/XA, IČO: XX XXX XXX, zastúpenému Malata, Pružinský, Hegedűš & Partners s. r. o so sídlom v Bratislave, Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5Cpr/5/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. marca 2019 sp. zn. 4 CoPr/6/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. marca 2019 sp. zn. 4 CoPr/6/2018 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru danej žalovaným žalobcovi 26. apríla 2013, z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky rozsudkom (v poradí druhým) z 12. októbra 2017 č. k. 5 Cpr 5/2013 - 287 určil, že výpoveď daná žalobcovi listom žalovaného zo dňa 26. apríla 2013 je neplatná, žalovanému uložil povinnosť vyplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 36.202,06 € s 5% ročným úrokom z omeškania odo dňa vykonateľnosti rozsudku do zaplatenia, uskutočniť všetky príslušné odvody za žalobcu a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

1.1. Viazaný právnym názorom prijatým v uznesení Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2016, sp. zn. 4 Copr/13/2015, ktorým zrušil prvý rozsudok okresného súdu z 23. apríla 2015 č. k. 5 Cpr/5/2013 - 150, ktorým pôvodne súd žalobu zamietol, majúč za preukázané, že došlo k naplneniu hmotnoprávných predpokladov pre platnosť danej výpovede pre porušenie pracovnej disciplíny, zameral sa v ďalšom konaní na zistenie splnenia formálnych predpokladov skončenia pracovného pomeru s poukazom na znenie § 74 Zákonníka práce. Konštatoval, že žalovaný predložil stanovisko ZO OZ vo veci ukončenia pracovného pomeru výpoveďou so žalobcom zo dňa 25. apríla 2013. Z obsahu tohto dokumentu sa súdu prvej inštancie nepodarilo zistiť, v akom zložení sa malo konať zasadnutie Základnej organizácie odborového zväzu verejnej správy E., G. G., keď žalovaný nepredložil zápisnicu z takéhoto

zasadnutia, nemal za preukázané, či bol niekto zapisovateľom a nebola predložená prezenčná listina prítomných členov. Mal za nepreukázané, či sa jednalo o riadne, alebo o mimoriadne zasadnutie. Právne posúdil, že splnenie povinnosti zamestnávateľa vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov výpoveď v zmysle § 74 Zákonníka práce (ďalej aj len ZP) nastane len vtedy, ak žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie skončenia pracovného pomeru obsahuje náležitosti uvedené v § 61 ods. 2 ZP. Už vzhľadom na tieto dôvody vyslovil názor, že žiadosť žalovaného na prerokovanie výpovede náležitosti ustanovené v § 61 ods. 2 ZP neobsahovala. Uzavrel, že žalovaný napriek žiadosti žalobcu nepredložil žiadosť o predchádzajúce prerokovanie výpovede danej žalobcovi. Keď takúto žiadosť predložil (čl. 197 spisu) mal za to, že ju predložil so svojou pečaťou, avšak už so sídlom na R. XXXX/XA v G., keď mal za nad akúkoľvek pochybnosť preukázané, že G. G. sídli na R. Z. až od mesiaca september 2016 a do augusta 2016 mal sídlo na A. Z. Č.. X v G.. Ďalšie dôvody (neexistencia zápisnice o prerokovaní, neexistencia prezenčnej listiny, neexistencia riadnej evidencie žiadosti a nasledovného stanoviska) označil tiež za spôsobilé pre neplatnosť výpovede. Z vykonaného dokazovania tak ustálil, že žiadosť žalovaného o prerokovanie výpovede buď nebola prerokovaná vôbec, alebo bola prerokovaná iba formálne, bez toho, aby sa odborová organizácia naozaj vyjadrila k argumentom žalobcu, ktoré mala mať k dispozícii. Dospel k záveru, že výpoveď, ktorú dal žalovaný žalobcovi, nebola prerokovaná so zástupcami zamestnancov spôsobom, ktorý predpokladá § 17 ods. 2 ZP. Z tohto dôvodu ju tiež posúdil ako neplatnú.

1.2. Z tohto titulu rozhodol o povinnosti vyplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 36.202,06 € s 5% ročným úrokom z omeškania odo dňa vykonateľnosti rozsudku do zaplatenia, uskutočniť všetky príslušné odvody za žalobcu a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 20. marca 2019 sp. zn. 4 CoPr/6/2018, na odvolanie žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru danej žalovaným žalobcovi dňa 26. apríla 2013. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach týkajúcich sa náhrady mzdy, povinnosti vykonať za žalobcu odvody a náhrady trov konania zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Uvedol, že súd prvej inštancie, viazaný vysloveným právnym názorom súdu odvolacieho, správne procesne vo veci postupoval, ak sa zameral najskôr na zistenie naplnenia alebo nenaplnenia formálnych zákonom vyžadovaných predpokladov pre platnosť právneho úkonu, na základe ktorého bol pracovný pomer so žalobcom žalovaným ukončený. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že výpovedný dôvod vo výpovedi žalovaného realizovanej listom z 26. apríla 2013 nebol uvedený zákonu zodpovedajúcim spôsobom. Preskúmaním textu relevantnej výpovede z pracovného pomeru dospel odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie k záveru, že výpovedný dôvod v nej vymedzený je vymedzený spôsobom zákonom zodpovedajúcim. Podľa názoru odvolacieho súdu výpovedný dôvod výpovede žalovaného žalobcovi je vymedzený tak, že nie je dôvod pochybovať o tom, že by mohol byť zamenený s iným prípadným výpovedným dôvodom. Odvolací súd sa však stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný, nesúci dôkazné bremeno o naplnení formálnych zákonných predpokladov pre platnosť právneho úkonu výpovede z pracovného pomeru, nepreukázal dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie nad všetku pochybnosť prerokovanie relevantnej výpovede so zástupcami zamestnancov zákonu zodpovedajúcim spôsobom, keď na listinné dôkazy doložené žalovaným v rámci konania odvolacieho odvolací súd nereflektoval s poukazom na § 366 CSP. Odvolací súd vyhodnotil, že v danom prípade k naplneniu žiadneho z uvedených taxatívne vymedzených dôvodov pre možnosť doplnenia dokazovania v rámci konania odvolacieho nedošlo. Vyhodnoteniu výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie podľa odvolacieho súdu nemožno nelogickosť vytknúť, keď i podľa odvolacieho súdu žalovaný v konaní nad všetku pochybnosť nepreukázal, že by prerokovanie výpovede neprebehlo len formálne. Zo žalovaným doložených listinných dôkazov nevyplýva nadovšetko pochybnosť, že k žiadosti o prerokovanie výpovede zástupcami zamestnancov bola doložená i samotná výpoveď, resp. že samotná žiadosť obsahovala aj zákonom požadované náležitosti výpovede z pracovného pomeru. Odvolací súd sa stotožnil hodnotením dôkazov realizovaným súdom prvej inštancie, keď v zhode s ním dospel k záveru, že listinný dôkaz založený na č. 1. spisu 197 je pravdepodobne vyprodukovaný dodatočne za účelom získania úspechu vo veci. Vzhľadom na uvedené, keď súd prvej inštancie ustálil, že prerokovanie výpovede danej žalovaným žalobcovi nebolo realizované zákonu zodpovedajúcim spôsobom, resp. že takéto prerokovanie výpovede zástupcami

zamestnancov žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie nad všetku pochybnosť nepreukázal, nebolo jeho povinnosťou (a ani povinnosťou súdu odvolacieho) vyhodnotiť výsledky vykonaného dokazovania v tom smere, či žalobca porušil alebo neporušil pracovné povinnosti, resp. či existovali alebo neexistovali prekážky v práci na strane žalovaného ako zamestnávateľa, keďže nedodržanie povinnosti obsiahnutej v § 74 ZP je sankcionované neplatnosťou výpovede bez ďalšieho. Vo zvyšku, t. j. v napadnutej časti týkajúcej sa žalobou uplatneného nároku na náhradu mzdy a závislých častiach týkajúcich sa uloženia povinnosti žalovanému vykonať za žalobcu odvody a nároku na náhradu trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko súd prvej inštancie nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia pokiaľ ide o túto časť žalobou uplatneného nároku odňal stranám sporu právo na spravodlivé súdne konanie pre nemožnosť riadne sa brániť vysloveným argumentom súdu v rámci konania odvolacieho.

3. Proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, podal dovolanie žalovaný a navrhol napadnutý rozsudok, alternatívne i rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) CSP, majúci za to, že postupom súdov mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva a to v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Odvolací súd založil napadnuté rozhodnutie na tom, že v konaní nevzal do úvahy všetky navrhnuté dôkazy, pričom svoj postup jasne a zrozumiteľne neodôvodnil. Okresný súd potom, ako bolo jeho prvé rozhodnutie zrušené, postupoval v rozpore s účinnou právnou úpravou a neuviedol svoje predbežné právne posúdenia, ktoré skutkové tvrdenia sú sporné, ktoré dôkazy vykonaná a ktoré naopak nevykoná. Ak by súd uviedol, že z doposiaľ vykonaného dokazovania má pochybnosti o splnení hmotnoprávnej podmienky platnosti skončenia pracovného pomeru, mal by možnosť predložiť dôkazy, ktoré musel predložiť až v odvolacom konaní. Odvolací súd však nesprávne uviedol, že na tieto dôkazy neprihliada, na druhej strane vychádzal pri svojom právnom závere len z domnienok, ako sám pripustil v odôvodnení svojho rozsudku. Žalovaný namietal i prípustnosť dovolania s poukazom na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), keď súdy nad rámec posudzovali formu prerokovania výpovede zo zástupcami zamestnancov, poukázal na viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 Cdo/140/2010, 4 Cdo/160/2012, 1 Cdo/72/2006), pričom zákon bližšie nestanovuje žiadne podmienky, v ktorých má zamestnávateľ pri prejednaní konať.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca a navrhol dovolanie, ktoré považoval za právne irelevantné, odmietnuť. Vytýkal žalovanému nejasnosti a nesprávnosti v podanom dovolaní z hľadiska označenia strán sporu, ako aj skutočnosť, že mal v konaní dostatok priestoru predložiť dôkazy, ktoré označil až v odvolacom konaní. Nesúhlasil s právnym záverom, ktorý uviedol žalovaný v dovolaní, keď mal za to, že sa súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, naopak, mal za to, že v žalovaným uvedených rozhodnutiach bol prijatý záver v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu o nedostatkoch v prejednaní skončenia pracovného pomeru, ktoré viedli odvolací súd k záveru o neplatnosti skončenia pracovného pomeru zo strany žalovaného.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale i dôvodné.

6. Žalovaný (ďalej i dovolateľ) vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania v prvom rade na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k takému

nesprávneho procesného postupu súdu, ktorý znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

9. Dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu tvorí riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

9.1. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

10. Dovolací súd má za to, že odvolací súd sa týmito atribútmi spravodlivého procesu pri svojom rozhodovaní neriadil, a odôvodnenie jeho rozsudku nedáva odpoveď na základnú otázku, ktorá bola však podľa neho rozhodujúca pre záver o platnosti, či neplatnosti skončenia pracovného pomeru žalovaného so žalobcom výpoveďou z 25. apríla 2013, keď sám uviedol, že nebolo vzhľadom na tento záver povinnosťou súdu zaoberať sa dôvodmi výpovede (bod 30 rozsudku krajského súdu). Naopak jeho záver, že: „hodnoteniu výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie nemožno nelogickosť vytknúť, keď i podľa odvolacieho súdu žalovaný v konaní nadovšetko pochybnosť nepreukázal, že by prerokovanie výpovede neprebehlo len formálne bez naplnenia skutkovej podstaty ust. § 74 ZP odvolací súd považuje za správne. Zo žalovaným predložených dôkazov nevyplýva nad všetku pochybnosť, že k žiadosti o prerokovanie výpovede zástupcami zamestnancov bola doložená i samotná výpoveď, resp. samotná žiadosť obsahovala aj zákonom požadované náležitosti výpovede z pracovného pomeru. Odvolací sa stotožnil s hodnotením dôkazov realizovaných súdom prvej inštancie, keď v zhode s ním dospel k záveru, že listinný dôkaz zložený na č. 1. spisu 197 je pravdepodobne vyprodukovaný dodatočne za účelom získania úspechu vo veci. „(bod 28). nemožno vyhodnotiť ako súladným s právom na presvedčivý odôvodnenie.

11. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) súd musí v rozhodnutí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Ide teda o oveľa širšiu škálu nedostatkov odôvodnenia, pričom ak chce súd uzavrieť, že odôvodnenie je dostatočné, mal by na argumenty súdu poukázať a vysvetliť ich súvis s konečným rozhodnutím, keďže odôvodnenie súdu nižšej inštancie podávateľa opravného prostriedku nepresvedčilo.

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie

spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd mal možnosť odstrániť ním tvrdené pochybnosti („pravdepodobne vyprodukovaný dôkaz“) v konaní sám, keď formalisticky pristúpil k dôkazom navrhnutým v odvolacom konaní. I keď odvolací súd poukázal na skutočnosť, že dôkazy o prerokovaní výpovede zo strany zástupcu zamestnávateľa boli predložené až v odvolacom konaní, vzhľadom na priebeh celého sporu, i právny záver, ktorý vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení vyslovil odvolací súd, procesný postup odvolacieho súdu má znaky formálnosti, a jeho závery (pravdepodobne ...) sú nepresvedčivé a arbitrárne. Umožnenie sporovej strane uskutočniť jej patriace procesné práva bez toho, aby mu korešpondovalo riadne odôvodnené vysporiadanie sa súdu s uplatnenými prostriedkami procesného útoku alebo procesnej obrany, je postupom súdu, pri ktorom je realizácia práva na spravodlivý proces len iluzórna.

14. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd vydaním formálneho a arbitrárneho rozhodnutia porušil práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

15. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia ďalších dovolacích námietok.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.